D·N
5/12 1951

Isolationismens försvarare

Vår utrikespolitik har under den senaste tiden debatterats från en speciell utgångspunkt. Det har påpekats att Sverige kommer i ett utomordentligt svårt läge om Norge och Danmark angripes av Ryssland och angriparen, sedan delar av Norge ockuperats, begär transitering av trupper genom Sverige och andra eftergifter från svensk sida. Påpekanden är inte nytt, men det är för väsentligt för att glömmas bort i diskussionen; intet annat konkret problem är lika belysande för den totala neutralitetspolitikens svagheter.

Hur svarar isolationismens företrädare? I stort sett, det kan man lugnt fastslå, genom att undvika själva kärnfrågan. Mest undvikande är kanske det skensvar som givits av Svenska Dagbladet och sedan upprepats i andra tidningar: hr Undén har ju, säger man helt enkelt, redan förklarat att Sverige i ett sådant läge skulle säga nej till Ryssland. Har man verkligen föreställt sig att den svenske utrikesministern i förtvivlig skulle deklarera sin vilja att säga ja i ett dylikt fall? Anser man att hr Undéns ord är en klippa att bygga på, är Undén som för ett år sedan var ivrig anhängare av Achesonplanen och sedan systematiskt saboterat denna plan? Är det säkert att hr Undén är utrikesminister i detta eventuella läge? Dessa erinringar är tillräckliga för att klargöra intigheten i den berörda isolationistiska försvarspositionen. Denna position utbygges emellertid med underliga och orunda synpunkter. Sverige tillåt ju inte tyska trupper transitering genom Sverige under det andra världskriget, skriver Stockholms-Tidningen, förrän norska armén hade gett upp striden. Alltså, det är den outsagda men uppenbara konsekvensen, kan Sverige tänkas tillåta transitering av ryska trupper om och när Norge helt besegrats. Det är det perspektiv som skymtar. Man får hoppas att detta sätt att låta pennan löpa mindre beror på ords och hemlig avsikter än på den enkelt riktiga uppfattningen att en isolationism som har stateds-

Riksdagssammanträden

Onsdagen den 5 December 1951
Första Kammaren kl. 11 fm.
Andra Kammaren kl. 11 fm.
Statsutsk. in pleno kl. 10.45 fm. Obs. Statsutsk. 1:a, 2:e o. 5:e avd. omed. efter slutat utsk.-plenum.
Statsutsk. 4:e avd. kl. 10.30 fm.

renheter som målvakt vid ett fotbollspel eller någon liknande övning. Men om nu Morgon-Tidningen har rätt, då blir det ju tydligen i Rysslands intresse att inte låta Sverige vara neutralt, att utsträcka stridslinjen. Då är också Sveriges neutralitet en utmaning mot Ryssland, och det är vi som håller på Atlantpakten som är

ning och partier i sin tjänst inte också behöver söka stöd i reflexion och tankereda.

Allt detta är emellertid i grunden föga centralt. Vad vårt närmast gäller är inte om den svenska regeringen kommer att godta en rysk transiteringsbegäran i det angivna fallet — vi hoppas och räknar på att Sverige verkligen säger nej. Vad det gäller är att klarläggа att den totala svenska neutraliteten med ganska stor sannolikhet kan leda till att Sverige genom vägran att hjälpa till vid Nordens försvar försättes i ett läge där försvar är hopplöst på grund av att vi tidigare genom ryska erövringar. Den saken vill inte isolationisterna diskutera.

Meddelen att komma från obehaget av en realdebatt är inte uttömda genom ett citat av kungsordet från hr Undén. Stockholms-Tidningen har funnit en engelsk tidskriftsartikel där ett angrepp på Skandinavien från rysk sida betecknas som en periferisk operation — och med samma stolthet och auktoritet som Moses på nedväg från Sinai förevisar man i inlägg efter inlägg detta aktstycke. Detta till trots av att världen överflödar av artiklar som finner en aktion mot Skandinavien vid ett krigsutbrott självklar och trots av att den isolationistiska pressen navbrutet beklagat Norges inträde i Atlantpakten just därför att en dylik aktion måste bli konsekvensen. Samma tidning har funnit att "vårt utspolläge" är ett motiv för lugnering — tanken strider inte bara mot det nyss refererade argumentet, utan också mot en av de tankar om vilka månskligheten hittills kunnat enas, nämligen att den för anfall mest utsatte har det starkaste behovet av hjälp.

Morgon-Tidningen deltar i denna tävlan om förvirringens stora pris. "En blick på kartan" (hr Vougts och tidningens specialitet) klargör att om Sverige är och får vara neutralt, blir stridslinjen väster-öster kortare — en glänsande slutledning —, och om västmakterna är underlägsna, önskar de en kortare stridslinje; därför är ett neutralt Sverige "till uppenbart gagn för västblocket". Detta resonemang är i och för sig ohållbart; tanken att i ett krig, och ett modernt krig, den underlägsne utan vidare har fördel av en kortare stridslinje får vid anstu bygga på erfa-

Skandinavism i miniatyr

Det förslag om inrättande av ett permanent nordiskt råd som nu framlagts verkar snarare välmenande än betydelsefullt. Naturligtvis avses blott ett rent rådgivande organ, med representanter för regeringar och parlament i de anknutna länderna och med uppgift att utforma rekommendationer till de beslutande myndigheterna. Trots det oskyldiga i förslaget har förslaget inte fått vara med — Ryssland har tydligen sagt nej. På norskt håll (Dagbladet)

har förslaget redan väckt bitter kritik, rimligen på grund av att dess vikt överskattas; tendens till en sådan överskattning framträder också i förre statsminister Hedtofts entusiastiska anslutning. Det är en ytterligt nedskuren skandinavism som här presenteras — samtidigt som de skandinaviska ländernas hållning i den väsentliga frågan, utrikespolitiken, ter sig alltför olika för att möjliggöra någon form av samarbete.

Överansträngd tankeverksamhet

Ett slags socialdemokratisk, idédebatt har uppstått i anslutning till fil. dr Tage Lindboms bok "Efter Atlantis" (KF:s bokförlag, pris 16: 50). Varken boken eller debatten har emellertid något större intresse. Dr Lindbom är en ärlig och sympatisk man av den typ som brukar kallas sökande — kanske mindre för att de söker så ivrigt än för att de finner så litet. I ett par tidigare skrifter har han inte utan framgång behandlat en del konkreta och föga besvärliga problem. Försöket att analysera socialismen och det moderna samhället i den nu utgivna boken innebär en överansträngning. För en motståndare till socialiseringstanken är det åtskilligt att citera i boken; är Lindbom förklarar t. ex. demokrati och socialism oförenliga. Men det Lindbom har att säga har sagts så mycket bättre och insiktsfullare av andra, och de rimliga uttalandena är så uppblandade med tokerier att ingen kritiker av socialismen bör begagna denna skrift som tillbygge.

Vad Lindbom avskyr är aggressivitet, hets och konkurrens, och dessa ting finner han hos kapitalismen, socialismen och "idealismen". Förledd av några av Hägerströms med underliga reflexioner tror han att det blir bra om "idealisterna" avföres från scenen och man upphör "att hata kapitalisterna och i stället föraktar och beklagar den". Sverige kännetecknas ev avspänning i det inre, men aggressivitet vänder sig utåt — mot bolsjevism, amerikanism, norskt råkfiske osv. Västerlandets kulturtyp är

Skarpa ord om industribyggen, fyra års kvot i "restlängd"

— Det nuvarande läget beträffande bostadsförsörjningen är inte bara "olustigt", det är skadligt för produktionen och för landet, sade Per Petrén (fp) i en debatt på fredagen i första kammaren som följde på ett interpellationssvar av socialminister Strång. När det gäller fabriker där maskinerna måste bestållas 3—4 år i förväg kan statsrådet tydligen inte ge någon anvisning hur industrin skall förfara, tillade interpellanten.

Statsrådet Strång hade i sitt svar talat om att det den 1 oktober i år fanns 1.669 inte avgjorda byggnadstillståndsansökningar från industrin. Efter årets nedskärning av industrikvoten med 30 proc. måste en relativt stor del reserveras för redan kontrasterade, och för byggnader som behövs för att eliminera viktiga flaskhalsar i industrin. Vidare måste prioritet ges åt försörjningspolitiska, försvars- och exportintressen.

Per Petrén påpekade att denna nära 1.700 oavgjorda ansökningar representerar ca 600 milj. kr. mot årets byggkvot för industrin. 150 milj. kr. som redan disponerats. Förhållandet är att byggnadsredogörelsen uppvisat därför att man inte klarat de samhällsekonomiska åtgärderna, utan fört en lättgkapolitik som är upprörande.

För närvarande ligger stora möjligheter av arbetsbesparande maskinell utrustning outnyttjad därför att det inte finns byggnader att sätta in den i. Det är ungefär som att stoppa ett bostadsbygge innan man fått in fönster och dörrar.

Statsrådet Strång undrade hur man skulle kunna tillfredsställa industrins byggnadsönskemål i nuvarande högkonjunktur. Bostadsbyggen påbörjas inte förrän byggtillstånd föreligger, men industrin köper ofta maskiner för att inom sig till byggnadstillstånd sedan de levererats. Per Petrén erinrade om att man för vissa maskiner, bl. a. i elektriker facket, har en leveranstid på 1—2 år. Skall industrin söka arbetstillstånd nu för 1956? Hr Strång sade att man nog inte kunde dra några växlar på framtiden, varefter interpellanten konstaterade att man alltså kommit i ett dödläge på denna punkt.

26 proc. körde mot rött ljus vid järnväg

Inte mindre än 54 proc. av motorfordonen framförda vid en ljus- och ljudsignalbevakad järnvägskorsning med sådan hastighet att de inte med säkerhet kunde ha stoppats på betryggande avstånd från spärren om signalen slagit om till stopp sken.

Upplysningen ställde en av trafiksäkerhetsrådet utförd undersökning

Penningbidraget för värnpliktiga

kommer att höjas med en krona om dagen — eftersom dagslönen på 1:50 har varit oförändrad sedan början av 40-talet, är det en justering som nära följer prisutvecklingen. Ungdomens vanor har ju också ändrats med åren. Det är viktigt att värnpliktstiden inte verkar som ett slags proletariserat skede i den fulla ryselsättningens samhälle, en tråt period då man knappast har råd med cigarretter och kaffe och tidningar och ett biobesök då och då, utan understöd hemifrån. Den nya värnpliktslagen jämte familjebidrag och premier medger under inga omständigheter ett liv i överflöd. Den är jämnt vad de unga behöver till en hygglig standard, ibland mindre än de behöver.

Redan vid värnlkdagen utlade statsutskottet sympatier för tanken att höja bidragen. Det skedde i anslutning till en folkpartimotion. Senare har överbefälhavaren yttrat sig i samma riktning. Det tyder på allmän samling på den linje som försvarsministern nu har utpekat — och ljudligt bifall från inryckande rekryter.

PRESSGRANNAR

Att tala om "fantasipriser" på skogen är motiverat, framhåller Aftontidningen (s) i polemik mot hr Hedlund i Rådom, som i ett tal sökt bagatellisera prisstegringen.

Statsrådet uttalade att uppgifterna om skogsägarnas vinster var "rena fantasier". Det är möjligt att man här och var nämnt siffror, som inte korresponderar med verkligheten. Men det kan heller inte påstås, att ogrundeliga eller saltkunniga bondeförbundets led gjort några anteckningar för att uppgiva om det faktiska läget. Räkneexemplen i Jordbrukarnas Föreningsblad kan väl ändå inte uppfattas som bidrag till kunskapen om skogsvinsternas storlek.

En officiell utredning hade varit påkallad och borde ha genomförts utan tidsspillan. Det är svårt att förstå anledningen till att det skall hymlas med dessa viktiga frågor, framhåller tidningen med all rätt:

För en fruktbringande diskussion är det alltid av värde att parterna har tillgång till alla upplysningar. Nu värjer sig bönderna med förtvivlans mod mot misstanken att de skulle tillgodogöra sig enormala inkomster på skogen. Det är lätt att förstå skälet. Det är lika naturligt att jordbrukets kunder vill ha tillgång till fakta.

Aftontidningen har gjort en sammanställning av de belopp som har tillförts skogsägarna under senare år:

Inkomsterna på skogsavverkningen (med undantag för brännved till husbehov) var 1940/50 626 miljoner kronor. 1950/51 hade de stigit till 1.200 miljoner kronor och uppskattas i år till 2.225 miljoner kronor. Ökningen uppgår som man finner till 255 procent. Vi vände vidare, att enskilda skogsägare fått 53 procent av den samlade rotvärdesstegringen.

De rena jordbrukarna fick 1949/50 290 miljoner kronor på skogen, 1950/51 615 miljoner kronor och beräknas innevarande år få 1.023 miljoner kronor. På två år har bönderna således ökat sina skogsinkomster med nära 265 procent.

Det är mot denna bakgrund — över 600 milj. kr. i ren konjunkturvinst till jordbrukarna — som man har att se det mycket blygsamma sterilliseringsförslag som lagts fram av koalitionsregeringen.

Den militära betydelsen av svensk neutralitet

i händelse av ett tryckt angrepp på Norge belyses av den norska tidningen Aftenposten:

Riktigt skulle en strikt nöytralitet tilat Sverige med vapen i hand å motsatt anhöver ett sådant landsätting på svensk jord, sitv om denna handelstinge icke hadde Sverige som mål, men Norge. Men, men — i den situationen ville Norge helt eller delvis allerede vara besatt av Sverige med andre ord vara linsatrilet, og nettopp i den situasjonen ligger den åpenbare svakheten i Sveriges nøytralitet, det det da må treffe valget for sent, ja på et tidspunkt da det neppe vil ha noe valg, hvis det ikke vil risikere å rinnes sönder og sammen fra to kanter.

Dette er ikke et prinsipielt synspunkt, men et militært praktisk, og det har mindre å gjøre med spørsmålet om hvor Sverige står, enn med spørsmålet om hva Sverige vil gjøre — og i tilfelle gjøre så "snakt" at det enstå har sin handlefrihet.

Denna enkla och klara tankegång slår sönder alla urskäkter, under vilka flykter och dimbildningar i den svenska pressen.

Jordbruksminister Norup har tillsatt en utredning som skall undersöka möjligheterna att förstärka de mindre brukningsdelarna med arbete. Tidskriften Fackföreningsrörelsen finner att detta är en rätt förfogen idé:

Saken gäller sålunda att förse jordbruk, som icke är bärkraftiga men så pass stora att de ger brukaren hans huvudsakliga försörjning, med stödåtog. Man avser att göra jordbruk ekonomiskt genom att tillföra dem skog; detta hemmen jordbrukets yttre rationalisering. Självfallet är det svårförståeligt att ett sådant förfarande skulle innebära någon rationalisering. För den enskilde jordbrukaren torde det givetvis till fördel om hans jordbruk tillföres skog, men någon rationalisering av jordbruket som sådant är det ju inte. Och för skogsbruket skulle ju konsekvenserna uppenbarligen vara till mycket. I stället verket bleve det inte annat man åstadkomme, än att man ekonomiserade en näringsgren på en annans bekostnad. I och för sig är detta inget nytt utan endast ett vidareutvecklande av skogens tjänareställning under jordbruket.

Hur man än kommer att förfara, förskrift inte hela tanken skapa, blir konsekvenserna menliga för skogsbruket och skogsindustrin. Det blir en avrationaliserig av skogen när i stället allting tyder på att man borde gå i motsatt riktning.

Uppslaget är ett typiskt propagandanummer som i praktiken säkert kommer att ge rätt liten utdelning. Är bondeförbundet verkligen intresserat av att en del av de flödande skogsinkomsterna kommer småbruket till gods finns det långt effektivare vägar att gå.

Annons

Se upp med kalorierna så Ni icke växer ur Edra kläder utan kan ha dem i många år ännu, bara med — n lilla kostnaden för renovering vid Saltsjöbadsvätten.
Ring 19 02 60.

Trafikkaos i Stockholm efter kraftigt snöfall

Våt och klibbig snö föll på tisdagen i mängder över östra Sverige och vållade stora svårigheter för trafiken, inte minst i Stockholm. Nederbörden torde det närmaste dygnet bli ganska måttlig, bortsett från övre Norrland, där det blir rikliga mängder med snö.

Vädrerlekstjänst räknar med kraftig bläst och mildväder över mellersta och södra Sverige på onsdagen.

I Stockholm torde minst 10.000 personer ha kommit för sent till sina arbeten, då framför allt spårvagnar och bussar krånglade. Det var underförsta väckler, av snön nedpressa. De bygler på de s. k. mustangerna mot en hallsa som speciellt på Lidingöhalsbacken var ytterst besvärande. Här blev såväl spårvagnar och bussar som den vanliga biltrafiken helt stoppad, då en långtradare ställde sig på tvären över spåren.

Även vid järnvägen uppstod åtskilliga förseningar.

rumstyngsstandet hos både hyresgäster och byggare, och bland hyresgästerna bör man nu ofta uttrycket "rättfallor". Tendensen har i skrivig med den starka stegringen av byggkostnaderna.

Hr Petrén (fp) var glad åt inrikesministerns positiva inställning till skyddsrum i bostäder. Han hoppades att hr Hedlund är lika positiv när det gäller industrins skyddsrum. Regeringens förslag om en 10-procentig investeringsavgift gäller emellertid även industrins skyddsrum. Det vore intressant att höra statsrådet redogöra för anledningen till att dessa båda områden behandlats olika.

På den frågan fick dock hr Petrén inget svar.

Kristendomsundervisningen. Kristendomsämnets försvarade ställning i det förelagna reallgymnasiet har vållat stor oro bland kristendomslärarna vid läroverken och bland dessa en skarce hos vårt folk, framhåller hr Gustafson i Borås (fp) i en interpellation till echlesiastikministern. Han frågar om denne är beredd att medverka till att kristendomsundervisningen inte minskas i den timplan som nu göres upp.

Omsdagens plena. Vid kammarens arbetsplena kl. 11 på onsdagen uppträder föredragningslistan bl. a. livsmedelsutskapas, snabbare riksdagsprotokoll, den avstyrkta återbäringen till Lifaco och svartrostskadorna.

Försvunnena mössa sägs flyta vid båt.

Skogshallspolisen fick på tisdagen upp ett gäng efter fabrikarbetaren Hugo Jonasson, som varit försvunnen sedan han i lördags kväll åkt till Stockholm och Paramabäck där han deltagit i en sprutfest. En ortsbo har anmält att han på söndagsnatten sett Jonasson mörka flytta propellervattnet då båten flyttades till en annan kajplats. Något brott misstänkte inte. DN, Karlstad.)

"ROYAL ENGLAND"
Brogue-modell av slät, brun, kraftig sportbox med rågummisula i samma färg som ovanlädret. Sydd klack. En vintersko av hög klass.
79:—
Skoman
Hamngatan 8
Sändes gärna mot postförskott. Skriv eller ring 23 55 70.

PRÄKTIG HERRSKO
Randsydd i brun box. Läder-mellansula. "Elg"-gummisula. Finnes i storlekar 38—48. En verklig stilsko för endast 45:50
Skoman
Hamngatan 8
Sändes gärna mot postförskott. Skriv eller ring 23 55 70.

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor arkiv bibliotek laboratorier butiker privatinredn.
Sparringa
Eisenliningsavd.
Karlavägen 80 — Stockholm Ö
Tel. 67 36 50 - 67 76 75 - 67 76 81

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagenyheter
Postgiro 1564 (för annonser) nummer 1567 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ahlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedenius
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hedberg
PRENUMERATIONSPRISER
A-Stockholmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 8.75 kr. 8.50
Kvartal ..... „ 26.25 „ 26.—
Halvår ..... „ 52.— „ 51.50
ANNONSPRISLISTA
Utgivet 1/7 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri. Stkhm.

Tjänstemannasalva mot arméchefsförslag

Styrelsen för Sveriges civila tjänstemannaförbund behandlade vid sammanträde i Stockholm på tisdagen det av chefen för armén framlagda förslaget till lösning av frågan om underbefälskrisen och beslöt uttala en bestämd varning för att genomföra förslaget och stöder sig härvid på ett flertal kritiska remissyttranden.

Att förbundet går emot det framlagda förslaget beror icke på kåregoistiska skäl, framhåller det. Orsaken är att ett genomförande enligt de föreslagna riktlinjerna skulle permanenta de nuvarande isprekrytsringsvårigheterna av truppinstruktörer, riskera rekryteringen inom försvaret av skriv- och biträdespersonal, rycka undan vissa befordringsmöjligheter för såväl biträdes- som förrådspersonal.

Förbundet finner det naturligt att äldre truppinstruktörer skall beredas fortsatta försörjningsmöjligheter, men detta bör kunna ordnas inte bara inom försvaret, utan också hos övriga statliga eller kommunala myndigheter. Förbundet förenlar att hela frågan hänskjuts till befälsutredningen.